

Zondag 19 oktober 2025

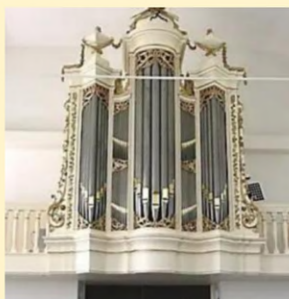
Bachdienst

'Jezus mijn verblijden'

muzikale kerkdienst
als in de tijd van Bach

ter gelegenheid van
25 jaar Bätz-Friedrichsorgel

m.m.v. ds. Peterjan van der Wal
Ron van Halen, orgel
Romy de Winter, viool
Jolanda Zwoferink, orgel
Cantorij PGO o.l.v. Jolanda Zwoferink

Dorpskerk Oostvoorne

10.00 uur

Klokgelui

Bij Binnenkomst

Woord van welkom (ambtsdrager van dienst)

Moment van stilte

PRÆLUDIUM (voorspel): Toccata in d – BWV 565 Johann Sebastian Bach

Moment van stilte

VOTUM (gelofte) **(de gemeente gaat staan)**

vg In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

g Amen.

ADIUTORIUM (bemoediging)

vg Onze hulp is in de Naam van de Heer

g Die hemel en aarde gemaakt heeft.

CONFITEOR (Schuldbelijdenis)

vg Heer, onze God, vergeef ons al wat wij misdeden,

g en laat ons weer in vrede leven. Amen.

INTROITUS (intrede): Ps. 121

Antifoon: Lied 711b (voorganger)

*De levende waakt over je gaan en je komen
van nu aan tot in eeuwigheid.*

Ps. 121:1 allen, 2 cantorij, 3 allen, 4 allen

1 Ik sla mijn ogen op en zie
de hoge bergen aan, / waar komt mijn hulp vandaan?
Mijn hulp is van mijn HERE, die
dit alles heeft geschapen. / Mijn herder zal niet slapen.

2 c *Uw wankle voeten zet Hij vast,
als gij geen uitkomst ziet: / uw wachter sluimert niet!
Zijn oog wordt door geen slaap verrast,
Hij wil, als steeds voor dezen, / Israëls wachter wezen.*

3 De HEER brengt al uw heil tot stand,
des daags en in de nacht / houdt Hij voor u de wacht.
Uw schaduw aan uw rechterhand:
de zon zal u niet schaden, / de maan doet niets ten kwade.

- 4 De HEER zal u steeds gadeslaan,
Hij maakt het kwade goed, / Hij is het die u hoedt.
Hij zal uw komen en uw gaan,
wat u mag wedervaren, / in eeuwigheid bewaren.

Antifoon: Lied 711b (voorganger)

*De levende waakt over je gaan en je komen
van nu aan tot in eeuwigheid.*

(de gemeente gaat zitten)

Het KYRIE* (Heer! Roep om ontferming) en GLORIA* (lof en eer):

- vg Laten wij dan de Heer om ontferming aanroepen
voor de nood van de wereld,
om alles en alles wat zijn goede Naam weerspreekt,
en laten wij zijn Naam prijzen,
want zijn barmhartigheid heeft geen einde.
- s *Kyrie*
Gott Vater in Ewigkeit,
gross ist dein Barmherzigkeit,
aller Ding ein Schöpfer und Regierer,
eleison.
- c *Christe*
aller Welt Trost, uns Sünder allein du hast erlöst.
O Jesu, Gottes Sohn, unser Mittler bist in dem höchsten Thron,
zu dir schreien wir aus Herzens Begier,
eleison.
- s *Kyrie*
Gott heiliger Geist,
tröst, stärk uns im Glauben allermeist,
dass wir am letzten End fröhlich uns scheiden aus diesem Elend,
eleison.

Vertaling:

Heer God, Vader in eeuwigheid, groot is Uw barmhartigheid.
Schepper en Regeerder van alle dingen, ontferm U.
Christus, troost van heel de wereld, U alleen hebt ons zondaars verlost.
O Jezus, Zoon van God, U die onze middelaar bent op de hoogste troon,
tot U roepen wij uit hartsverlangen, ontferm U.
Heer God, Heilige Geest, troost en sterk ons bovenal in het geloof,
dat wij uiteindelijk met vreugde afscheid nemen van deze ellende,
ontferm U.

Glorialied 302:1

1 God in den hoog' al-leen zij eer
en dank voor zijn ge-na - de,
daar-om, dat nu en nim-mer-meer
ons de-ren nood en scha - de.
God toont zijn gunst aan ons ge-slacht.
Hij heeft de vre-de weer-ge-bracht;
de strijd heeft thans een ein - de.

Het Woord

SALUTATIO (groet)

V. De Heer zij met u!

G. Ook met u zij de Heer!

COLLECTA (zondagsgebed)

Oude Testament: Psalm 91

GRADUALE*: Lied 903:1 allen, 2 cantorij, 6 allen

1 Zou ik niet van har - te zin - gen
Hem die zo - zeer mij ver - blijdt?
Want ik zie in al - le din - gen
niets dan zijn ge - ne - gen - heid.
Is de hart - slag van het le - ven
niet de lief - de van de Heer?
Lief - de draagt hen meer en meer,
die in dienst van Hem zich ge - ven.
Al - le din - gen heb - ben tijd,
maar Gods lief - de eeu - wig - heid.

2 c *Als een vogel, die zijn tere
jongen met de vleugels dekt,
zo houdt over mij de Here
zijn beschuttende arm gestrekt.
Alles wendt Hij mij ten goede,
Hij is bij mij nacht en dag,
ja, van voor ik 't licht nog zag,
ben ik veilig in zijn hoede.
Alle dingen hebben tijd,
maar Gods liefde eeuwigheid.*

- 6 Omdat Gij mijn hart doet branden,
omdat Gij mij zo bemint,
hef ik, Heer, tot U mijn handen:
Vader, zie ik ben uw kind.
Wil mij de genade geven,
U te dienen, hier en nu;
God die liefde zijt, aan U
vast te houden, heel mijn leven,
tot ik U na deze tijd
liefheb in der eeuwigheid.

EPISTEL (uit de Brieven): Romeinen 8:31b-39

Zondagslied: Lied 863:1 - 2 *cantorij*, 5 - 6 allen

- 1 c *Nu laat ons God de Here
dankzeggen en Hem eren,
want goed zijn alle dingen
die wij van Hem ontvingen.*

- 2 c *Want lijf en ziel en leven
heeft ons de Heer gegeven.
Hij zal ze ook bewaren
in allerlei gevaren.*

6 Bewaar ons in uw waarheid,
geef ons op aarde vrijheid,
met alle mensen samen
uw rijk, Heer, te beamen.

Evangelie: Johannes 20:11-18

CREDO (geloofsbelijdenis, lett. ik geloof):

Lied 341*:1 vg+c, 2 c m+c v, 3 c, allen: Amen

1 vg *Wij geloven allen in één God,*
c *die de hemel en de aarde*
geschapen heeft en Vader is;
ons als kinderen aanvaardde.
vg *Hij wil dagelijks ons voeden,*
c *'t vege lijf ons wel bewaren,*
onze ziel voor onheil hoeden
vg *en geen leed mag ons wedervaren.*
c *Hij zorgt trouw voor ons,*
vg *houdt de wacht;*
c *de Heer heeft alles in zijn macht.*

2 c m *Wij geloven allen in zijn Zoon,*
Jezus Christus, onze Here,
die eeuwig bij de Vader woont,
God gelijk in macht en ere.
Uit Maria, die geloofde,
werd de ware mens geboren
die de Heilige Geest beloofde.
Is voor ons, schuldig en verloren,
aan 't kruis gestorven.
Uit de dood
ten leven opgewekt door God.

3 c *Wij geloven in de Heilige Geest*
God, zoals de Zoon, de Vader,
 vertroostend wie het oordeel vreest
en verrijkend met zijn gaven,
wie van Christus zijn op aarde,

doet Hij als één lichaam leven,
 vrij van kwaad dat hen bezwaarde.
 Alle vlees zal dan ook herleven.
 Na deez' ellende ons bereid
 een leven in de eeuwigheid!

Muzikale overdenking:

Air (uit orkestsuite in D, BWV 1065) Johann Sebastian Bach (viool en orgel)

Cantorij, uit Cantate: Herz und Mund und Tat und Leben (BWV 147): slotkoraal
 1e deel

**Wohl mir, daß ich Jesum habe,
 o wie feste halt ich ihn,
 daß er mir mein Herze labe,
 wenn ich krank und traurig bin.
 Jesum hab ich, der mich liebet
 und sich mir zu eigen gibet;
 ach drum laß ich Jesum nicht,
 wenn mir gleich mein Herze bricht.**

Ik ben gelukkig dat ik Jezus heb,
 o, wat houd ik hem stevig vast,
 zodat hij mijn hart kan laven
 als ik ziek en verdrietig ben.
 Ik heb Jezus, die mij liefheeft
 en zich aan mij geeft;
 ach, daarom laat ik Jezus niet los,
 ook al breekt haast mijn hart.

Overdenking

Cantorij, uit Cantate: Herz und Mund und Tat und Leben (BWV 147): slotkoraal
 2e deel

**Jesus bleibet meine Freude,
 meines Herzens Trost und Saft,
 Jesus wehret allem Leide,
 er ist meines Lebens Kraft,
 meiner Augen Lust und Sonne,
 meiner Seele Schatz und Wonne;
 darum laß ich Jesum nicht,
 aus dem Herzen und Gesicht.**

Jezus blijft mijn vreugde,
 de troost en het levenssap van mijn hart,
 Jezus weert al het leed af,
 hij is de kracht van mijn leven,
 de lust en de zon van mijn ogen,
 de schat en de gelukzaligheid van mijn ziel;
 daarom laat ik Jezus niet gaan
 uit mijn hart en uit mijn ogen.

INTERLUDIUM* (tussenspel): 'Jesu, meine Freude' – BWV 713 Johann Sebastian Bach

Gaven en Gebeden

Mededelingen en toelichting op de collecte

Lied: 907:1, 4

1 Je - zus, mijn ver - blij - den,
voor mijn hart de wei - de,
waar het vre - de vindt,
't hart dat in ver - lan - gen
naar U is be - van - gen,
dat U zo be - mint.
Lam, o kom, mijn brui - de-gom.
Bui - ten U is niets op aar - de
zo be - min - nens - waar - dig.

- 4 Wat zou ik nog treuren,
als de Heer der vreugde,
Jezus, binnenschrijdt!
Zij die God beminnen
zullen vreugde winnen
ook uit bitterheid.
Of mij 't kwaad naar 't leven staat,
toch zijt Gij ook in mijn lijden,
Jezus, mijn verblijden.

Voorbeden

Gezongen Onze Vader: Lied 370 (ondertussen luidt de klok)

1.

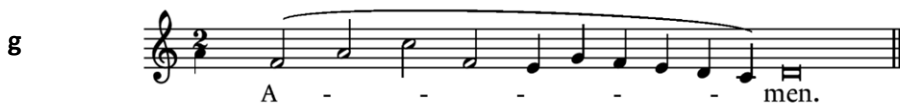
2 Uw wil geschiede, goede God,
laat ons niet over aan ons lot,
bewaar de aarde voor de dood
en geef van dag tot dag ons brood.
Vergeef als wij: laat uw geduld
steeds groter zijn dan onze schuld.

3 Leid ons niet in verzoeking, Heer,
verlos ons, maak ons meer en meer
tot mensen aan uw beeld gelijk –
want U behoort het koninkrijk,
de kracht, de hoogste heerlijkheid
nu en in alle eeuwigheid.

Zending en Zegen

DISMISSIO (heenzending)

Zegen

Na de zegen (de gemeente gaat weer zitten):

Moment van stilte

POSTLUDIUM (naspel): Fuga in d – BWV 565 Johann Sebastian Bach

Moment van stilte

Slotwoord

Toelichting

Ter gelegenheid van 25 jaar Bätz/Friedrichs orgel in de Dorpskerk is deze eerste Bachdienst in de Dorpskerk te Oostvoorne tot stand gekomen. Het orgel in zijn oorspronkelijke vorm werd gebouwd voor de Doopsgezinde Kerk te Haarlem. Het oudste pijpwerk gaat terug tot 1773. Na de nodige omzwervingen is het in 1995 aangekocht voor de Dorpskerk. Tussen 1998 en 2000 is het gerestaureerd en opgebouwd in laat-18^e-eeuwse stijl. Het is in gebruik genomen op 10 oktober 2000.

De opzet van deze dienst is zoveel mogelijk in Lutherse stijl, ten tijde van Maarten Luther (1483 – 1546) en later Johann Sebastian Bach (1685 – 1750).

In Luthers *Deutsche Messe* van 1526 wordt een lutherse liturgie zichtbaar waarin zang en muziek een belangrijke rol spelen (later door Bach tot een hoogtepunt gebracht): lied of psalm, Kyrie, oratie (gebed), brieflezing, Duits koraal, evangelie-lezing, berijmd Credo, prediking, parafrase Onze Vader, vermaning, inzettingswoorden, avondmaalsviering, dankzegging.

Ten tijde van Johann Sebastian Bach ging het er in een lutherse eredienst ongeveer zo aan toe: na de evangelielezing volgde een muzikale overweging die makkelijk een half uur kon duren. Daarna pas volgde een woordelijke toelichting op de

Bijbellezing. Met dank aan Maarten Luther. Die wist: wil het evangeliewoord iets betekenen in het leven van de gelovigen, dan moet het indalen in het hart. En hoe kan dit beter gebeuren dan door middel van muziek?

Johann Sebastian Bach schreef oneindig veel cantates voor gebruik in de hoofddienst op zondag. De cantate 'Herz und Mund und Taten' (BWV 147) stamt uit 1723. Het is één van de meest gekozen cantates die bij vrijwel iedereen die van klassieke muziek houdt bekend is. Deze feestelijke cantate is bedoeld uit te voeren deels vóór en deels ná de overdenking. Alleen de beide slotkoralen uit de cantate worden in deze dienst gezongen, door de cantorij.

Ter verklaring van enige begrippen uit de liturgie, daar met een * voorzien:

KYRIË en GLORIA zijn onlosmakelijke met elkaar verbonden. Zonder overgang of aankondiging volgt het een op het ander. De roep uit de diepte van de nood gaat over in de hoogste lofzang van de engelen.

GRADUALE: In antwoord op de oudtestamentische lezing zingt de gemeente de gradualepsalm. Deze werd van oudsher gezongen op de *gradus*, de trede onder aan de lezenaar. In plaats van de gradualepsalm kan ook een ander lied klinken als antwoord op deze lezing.

CREDO: De geloofsbelijdenis is antwoord op het horen van het Woord. De gemeente antwoordt met de geloofswaarden van de kerk. De geloofsbelijdenis geeft woorden aan het geloofsvertrouwen van de gemeente. Daarom wordt de geloofsbelijdenis samen gesproken of gezongen

Lied 341 vraagt om een ruime adem: het heeft maar liefst 99 tonen en beweegt zich in de omvang van niet minder dan een decime. Oorspronkelijk werd het op aanwijzing van Luther betreffende de Deutsche Messe (1526) in beurtzang uitgevoerd, en wel vóór de prediking: dus bijvoorbeeld orgel / koor (gefigureerd) / en dan gemeente met steun van het koor. Uit deze praktijk stamt dan wellicht ook de indrukwekkende orgelbewerking door Joh. Seb. Bach (BWV 680), met zesmaal de herhaling van het pedaal-motief in de toonaarden d-a-f-c-g-d.

INTERLUDIUM (tussenspel): De muziek, het orgelspel na de verkondiging kan het gezegde verdiepen en schept ruimte voor de eigen gedachten. Want ook muziek is verkondiging. Muziek geeft het onzegbare een stem.